

Tisková zpráva

V Praze 30. 5. 2018

Sucho a kroky, které proti němu dělá Ministerstvo zemědělství

Ministerstvo zemědělství využívá soubor opatření proti negativním následkům počasí. Občasné deště a bouřky v minulých dnech sice zlepšily situaci, přesto panuje sucho. Vláhový deficit v půdě, nízké průtoky i hladiny spodních vod jsou patrné na téměř celém území České republiky. Obdobný stav platí i pro další země střední Evropy. Zatím je předčasné odhadovat, jaká bude letos úroda, protože to závisí na dalším vývoji počasí.

Soubor programů MZe, které mají omezovat následky sucha a nedostatku vody je připravený do tří etap mezi lety 2016-2033. Na první etapu půjde ze státního rozpočtu přibližně 14 miliard korun, investoři se budou podílet z vlastních prostředků 3,7 miliardy korun.

Proti suchu na polích

Výstavbu závlah (program Podpora konkurenceschopnosti agropotravinářského komplexu – závlahy – II. etapa), které pomohou zelinářům zavlažovat plodiny v době sucha, podpoří Ministerstvo zemědělství do roku 2022 částkou 1 miliarda korun. V letošním roce se program rozběhl a jsou připraveny projekty v objemu přibližně 180 milionů korun. Směřují také na výstavbu jednoúčelových nádrží k zavlažování, včetně možnosti zachytávat dešťovou vodu z velkých pevných ploch, zejména střech. Nově program zahrnuje i podporu na kapkovou závlahu pro zelináře, což v minulosti neobsahoval. Od roku 2016 bylo dotačně podpořeno například pořízení 95 pásových zavlažovačů, 5 závlahových nádrží, 3 mobilních čerpadel a kapkové závlahy na 231 hektarech.

Z programu Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách mohou pěstitelé získat 72 000 korun na hektar vybudované kapkové závlahy. Za poslední tři roky bylo pěstitelům vyplaceno celkem 65 milionů.

Kapková závlaha zajišťuje stabilní produkci a zvyšuje její kvalitu při minimální spotřebě vody, která vytéká po kapkách přímo ke kořenům rostlin. Zemědělec tím uspoří významný objem vody ve srovnání se závlahou postřikem. Za poslední tři roky postavili díky podpoře pěstitelé kapkové závlahy na 1000 hektarech zemědělské půdy.

Mimo soubor programů omezujících následky sucha může MZe otevřít Rámcový program řešení rizik a krizí v zemědělství. V roce 2015 tak kompenzovalo zemědělcům úrodu poničenou suchem a vyplatilo na 3 580 žádostí přibližně 1,2 miliardy korun. Nejčastěji zemědělci žádali náhradu za poškozené porosty krmných plodin pro hospodářská zvířata. Kompenzace za sucho v roce 2017 budou vyplaceny hlavně na nejvíce poškozené obiloviny, olejninu, cukrovou řepu, kukuřici, trvalé travní porosty a brambory. Odškodnění dostanou pěstitelé, pokud sucho zničí více než 30 % jejich průměrné roční produkce vyjádřené v tržbách. Vláda už schválila uvolnění 2 miliard korun na náhradu škod.

Program Země pomáhá financovat vědecké projekty, které se zabývají například zvýšením odolnosti pšenice vůči suchu, hledáním optimálních vláhových potřeb plodin nebo posilováním retenčních schopností půdy. Výzkumníci zahájili osm projektů týkajících se sucha (například zvýšení odolnosti pšenice). Celkový objem prostředků na projekty, které budou trvat tři až pět let, dosáhne přibližně 97 milionů Kč přímé podpory, ke které řešitelé doplní 10-15 % z vlastních zdrojů.

Proti suchu ve vodním hospodářství

Dalším z programů v souboru opatření je Podpora retence vody v krajině – rybníky a vodní nádrže. Jeho cílem je například výstavba nových a rekonstrukce stávajících rybníků nebo jejich odbahnění. Od roku 2016 už bylo v rámci programu zahájeno 48 akcí. Dotaci získalo například 7 projektů na výstavbu/obnovu rybníka nebo vodní nádrže. Do roku 2021 se počítá s podílem státního rozpočtu ve výši 1 miliardy korun. O dotace mohou žádat rybářské podniky.

Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích je určená na zlepšení jejich technického stavu, konkrétně například hrází nebo bezpečnostních přelivů. Je možné také podpořit opravu nebo odbahnění rybníků, a tím zvýšit schopnost krajiny zadržovat vodu. Dotace využívají podniky Povodí, Lesy ČR nebo obce. Na první etapu do roku 2020 je připraveno 1,6 miliardy korun z národních zdrojů. Zatím bylo zahájeno 897 akcí.

Celkem 4,8 miliardy korun přispěje státní rozpočet prostřednictvím MZe do roku 2021 na infrastrukturu vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu. Program Podpora výstavby a technického zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací II také patří k opatřením pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody. Je určen obcím.

Na přípravu a budování přehradních nádrží v regionech pravidelně postihovaných suchem půjde příspěvek 0,5 miliardy korun (opatření Realizace vodního díla Skalička v povodí Bečvy a Příprava a realizace přehradních nádrží v regionech postihovaných suchem a nedostatkem vodních zdrojů).

Proti suchu v lesích

V lesích podporuje MZe ze svého rozpočtu výsadbu melioračních a zpevňujících dřevin, které zlepšují stav půdy, a tím i její schopnost zadržet vodu. V roce 2017 tak získali vlastníci lesů 160 milionů korun.

Na ochranu půdy a péči o vodu šlo loni 41 milionů korun (Opatření meliorací a hrazení bystřin v lesích) a na šetrné hospodaření v lesích v Podpoře ekologických a k přírodě šetrných technologií při hospodaření v lesích přes 43 milionů korun.

Program rozvoje venkova

Na boj se suchem využívá Česká republika i prostředky sdružené z národních a unijních zdrojů. Z nich je prostřednictvím Programu rozvoje venkova možné hradit například investice do zemědělských podniků, které zahrnují i pořízení nádrží na srážkové vody. Ekologičtí zemědělci dostali loni 1,3 miliardy korun na hospodaření, které ornou půdu obohacuje humusem. Tím se omezí eroze a zvýší retenční schopnosti půdy. Požádat je možné i o dotace na výstavbu retenčních nádrží a protierozní opatření na drobných vodních tocích v lesích.

Vlastníci lesů mohou požádat v rámci Obnovy lesnického potenciálu po kalamitách až o 100% podporu na přípravu ploch, zalesnění a ochranu porostů po kalamitách. Smyslem je co nejdříve zajistit plnění mimoprodukčních funkcí lesa (tzn. funkci půdoochrannou, vodochrannou atp.). V roce 2017 vlastníci lesů zažádali o 100 milionů korun.

Cílem podopatření Zatravňování orné půdy je zpomalit odtok vody z polí zejména v oblastech, které jsou ohroženy erozí. V roce 2017 bylo na toto podopatření vyplaceno 122 milionů korun. Téměř 79 milionů korun dostali loni pěstitelé zeleniny a jahod na používání organických hnojiv, které zlepšují zasakovací schopnost půdy. Na založení porostu v meziřadích, který také zlepšuje schopnost půdy zadržovat vodu, získali pěstitelé vína 165 milionů korun.

Státní pozemkový úřad (SPÚ) podporuje s přispěním Programu rozvoje venkova při pozemkových úpravách budování svodných příkopů, retenčních nádrží, revitalizace vodních toků, ochranných hrází, rybníků, úpravy vodních toků apod. Velmi často se jednotlivé typy opatření mezi sebou kombinují a vhodně se tak doplňují. V loňském roce SPÚ zrealizoval vodohospodářská opatření v hodnotě 210 milionů korun, což je nejvíce v historii.

Operační program Rybářství

Rybářské podniky mohou v Operačním programu Rybářství 2014–2020 využít podporu na výstavbu, odbahnění nebo modernizaci malých rybníků. Dosud bylo vyplaceno 12 milionů korun.

Tiskové oddělení Ministerstva zemědělství